

Regionální politika na prahu nového programovacího období

příspěvek na konferenci 29. 5. 2014 v Pardubicích

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

je mi ctí se účastnit již 5. ročníku odborné konference na téma regionální rozvoj mezi teorií a praxí. Tentokrát jsme se sešli k diskusi nad velice aktuálním tématem nového programovacího období Evropské unie. Z pozice náměstka primátora pro rozvoj města Hradec Králové považuji toto téma za zásadní, se znatelnými dopady na budoucí podobu českých měst. Dovolte mi proto krátké ohlédnutí a zhodnocení právě končícího období a nástin plánů Hradce Králové do toho příštího.

V období 2007-2013 se stal základním rámcem pro získávání a využívání unijních dotací Integrovaný plán rozvoje města, zkráceně označovaný jako IPRM. Osobně jsem velmi rád, že Hradec Králové zvolil tuto cestu. Díky integrovanému přístupu se nám podařilo naplnit množství strategických cílů města uvedených ve Strategickém plánu rozvoje. Dokázali jsme se tak o další krok přiblížit k naplnění vize našeho města, jako dynamicky se rozvíjející metropole s kvalitním urbanistickým uspořádáním. Jen mezi lety 2009 a 2013 přesáhla výše městských investic 500 mil. Kč, přičemž více než 80 % prostředků se podařilo získat z evropských fondů.

Zásadní pro takovou úspěšnost čerpání se stala zejména příprava kvalitních projektů. Pozornost jsme přitom věnovali nejen funkčnosti a udržitelnosti našich investičních záměrů, ale také jejich urbanistické a estetické kvalitě. Přeci jenom, Hradec Králové byl a stále je salonem republiky.

Z projektů ukončených v posledních letech můžeme jmenovat architektonicky výjimečnou přestavbu bývalé textilní továrny Vertex na Centrum celoživotního vzdělávání s městskou knihovnou. Tento projekt byl největší investicí v rámci IPRM a osobně jsem velmi spokojený s výsledkem. Z ohlasů občanů našeho města i statistik vím, že se centrum za krátkou dobu od svého otevření již stalo oblíbeným místem mnoha hradečáků.

K dalším významným projektům můžeme zařadit například výstavbu sportovního areálu Bavlna, jehož součástí je i akademie a ubytovna pro mladé sportovce. Tento areál neslouží pouze fotbalistům, ale přítomna jsou také sportoviště na basketbal, volejbal, házenou, atletiku a dětské hřiště. Díky takto širokému záběru je zajištěna využitelnost celého prostoru, který mimo sportovních organizací navštěvují také žáci základních škol a široká veřejnost.

Na těchto dvou příkladech demonstruji snahu hradeckého magistrátu financovat a realizovat takové projekty, které mají širší možnosti využití a je tak zajištěna jejich návštěvnost a tudíž i udržitelnost do budoucna. To vnímám jako zásadní požadavek ze strany Evropské unie a soulad se Strategii Evropa 2020.

Mimo výstavby a rekonstrukcí objektů jsme v rámci IPRM přistoupili také k vytvoření příjemných veřejných prostranství ve městě, s cílem navrátit do těchto prostorů společenský život. Díky IPRM se podařilo opravit a zpřístupnit atraktivní historické terasy, zbudovat náplavky na břehu Labe, přistoupit k opravě hradecké dominanty - Bílé věže, zahájit humanizaci největšího hradeckého sídliště, a také rekonstruovat některá významná náměstí, ulice a parky. Vždy mne těší, když vidím, jak se tyto projekty stávají součástí městského života. Obnovování společenské funkce veřejných prostor je jedním z našich hlavních cílů a

jeho naplnění by bylo o mnoho náročnější bez možnosti čerpat prostředky z evropských dotací.

Ze všech dokončených i dokončovaných projektů v současném dotačním období, z jejich projektové i administrativní přípravy, jsme se v mnohém poučili. Z hlediska přidělování dotací chápeme jako největší výhodu mít připravené a orgány města schválené konkrétní projektové záměry, které je v případě vypsání výzvy či dotačního programu možné předložit. V období 2007-2013 jsme projekty připravovali většinou dodatečně, což mělo za následek jejich akumulaci v druhé polovině dotačního období. Z hlediska plánování rozpočtu města je výhodnější rovnoměrné rozložení projektů do celého období. V zájmu udržitelnosti projektů je také žádoucí mít již ve fázi projektové přípravy určené budoucí provozní náklady, které je pak možné zařadit do rozpočtových výhledů.

Dále jsme na hradeckém magistrátu výrazně pokročili v systému přípravy, realizace a administrace projektů. S ohledem na příští programovací období nyní zavádíme pevnou strukturu projektového řízení prostřednictvím nového odboru projektu a dotací, jehož vedoucím se stal dosavadní manažer IPRM. Od nového odboru si slibujeme zajištění efektivního řízení projektů, od návrhové fáze, až po samotnou realizaci a její vyhodnocení. Velké investiční záměry bychom z metodické stránky také rádi konzultovali s pracovištěm ČVUT, což osobně považuji za důležitý krok.

Pokud shrnu poslední roky probíhajícího dotačního období ze své pozice náměstka pro rozvoj města, s čistým svědomím mohu říci, že jsme se v mnohém poučili a do dalšího období vstupujeme připravení. Na druhou stranu existuje množství oblastí, u kterých pozorujeme rezervy. Některé se snažíme řešit, jinde je nutné vyvíjet tlak na národní úroveň a změnu některých zákonů. Jasným příkladem je zákon o veřejných zakázkách, který nám neumožňuje posuzovat veřejné zakázky z hlediska ekonomické výhodnosti. To osobně vnímám jako jednu z významných překážek na cestě za efektivitou veřejného sektoru. Dalším problémem může být zpoždění v přípravě aktuálních operačních programů a jejich časté změny.

Pro programovací období 2014-2020 si dal Hradec Králové za cíl prohloubit spolupráci se sousedními Pardubicemi. Tento krok již posvětili primátoři obou měst memorandem i zastupitelstva ve svých usneseních. Nyní zástupci Hradce a Pardubic na společných schůzkách připravují strategii pro rozvoj celé Hradecko-pardubické aglomerace prostřednictvím nástroje ITI - integrovaných územních investic. Díky tomuto přístupu bychom měli dosáhnout na alokované prostředky, o kterých budeme moci rozhodovat prostřednictvím vlastního řídicího orgánu. Mimo finanční výhodnosti je spolupráce mezi oběma městy žádoucí i z pohledu rozvoje, neboť již dnes existují v aglomeraci intenzivní vazby. Z Hradce do Pardubic a v opačném směru denně dojíždí desítky tisíc lidí za prací, vzděláním i zábavou. Právě využití ITI se jeví jako nejvýhodnější řešení. V současné době máme definovány priority rozvoje aglomerace v oblastech dopravy, vzdělání, zaměstnanosti, životního prostředí, energetiky a veřejných služeb. V rámci přípravy strategie rozvoje aglomerace komunikujeme také s dalšími aktéry v území, tedy s obcemi, významnými zaměstnavateli a vzdělávacími institucemi.

Oproti předchozímu období, kdy byly městské investice prostřednictvím IPRM zaměřeny na centrum města - jako pól růstu a rozvoje, dojde v nynějším období k vytažení investic směrem do širšího zázemí města. Tento logický posun nám umožní dále zvyšovat efektivitu a synergické efekty vynaložených investičních prostředků.

Závěrem mi dovoluji říci, že město Hradec Králové díky spolupráci množství schopných lidí dokázalo velmi dobře využít příležitosti čerpat evropské peníze v letech 2007-2013. Osobně to považuji za velmi důležité, protože v nynějším období 2014-2020 bude do center měst směřovat menší objem prostředků a po roce 2020 již nemůžeme počítat s žádnou finanční pomocí na investiční projekty.

Nyní je naším cílem co nejefektivněji využít příležitostí nadcházejícího programovacího období za využití nabytých zkušeností. V příštích letech nás čeká významná výzva, jak se dokážeme vypořádat s novým nástrojem integrovaných územních investic. Věřím, že jsme dobře připraveni, a pokud bude systém z národní úrovně dobře nastaven, pak dokážeme rozvíjet i širší zázemí měst.

Děkuji Vám všem za pozornost a také děkuji docentce Vladěce Šilhánkové, za organizaci dnešní konference. Přeji Vám všem příjemně prožitý den a věřím, že všichni odsud budeme odcházet s novým pohledem na některé naše problémy.

PaedDr. Jindřich Vedlich, Ph.D.
náměstek primátora pro rozvoj města Hradce Králové